

Leerlingbesprekingen kunnen effectiever

Als u alle vragen met JA aankruist, is het de moeite waard dit artikel te lezen.

Wij stellen de ontwikkeling van de leerling centraal en geven naast de school de leerling hierin een duidelijke verantwoordelijkheid	JA	NEE
Wij willen hierbij zowel de sterke kanten van onze leerlingen als die van de docenten benutten	JA	NEE
Wij willen dat onze handelingsacties meetbaar effect hebben op de leerlingen en de docenten	JA	NEE
Wij zien ouders en leerling als partners en betrekken hen in de begeleiding.	JA	NEE

Effectieve leerlingbesprekingen gaan uit van de volgende algemene uitgangspunten:

- Hulp aan de leerling vindt in eerste instantie plaats in de klas.
- De hulp wordt gegeven door de mentor en het docententeam.
- Het vertrekpunt voor te ondernemen acties is de leerling.

Toch zijn nog veel leerlingbesprekingen rommelig en weinig effectief. Iedereen wil zijn zegje doen over de leerling, waarbij de incidenten van de laatste week dominant besproken worden. Er wordt veel gepraat over leerlingen die niet gemotiveerd zijn of lui of vul maar in. Van het maken van eenduidige afspraken is vaak geen sprake. Het blijft vaak steken in wol-lige punten als "De mentor praat nog eens met hem," "zij moet haar huiswerk gaan maken". De afspraken worden niet geëvalueerd op effect.

Leiden tot actie

In de leerlingbespreking horen signalen van gedrags- en/of leerproblemen omgezet te worden in afspraken over het handelen van docenten en leerlingen. Dit heeft consequenties voor de taken van de mentor, de docenten, de zorgstructuur én de taken van de zorgcoördinator. Een goede leerlingbespreking heeft de volgende kenmerken:

Regelmaat: leerlingbesprekingen worden op regelmatige momenten in het schooljaar gehouden.

Systematiek: leerlingbesprekingen zijn gestructureerd en planmatig.

Betrokkenheid: leerlingbesprekingen worden gevoerd door een aantal direct bij het onderwijs van een leerling betrokken medewerkers, waarbij als een team wordt opgetreden. Leerlingen en ouders worden betrokken bij de aanpak.

Actualiteit: leerlingbesprekingen betreffende de actuele ontwikkeling van een leerling.

Perspectief: leerlingbesprekingen hebben als doel het functioneren van de leerling te verbeteren en leiden tot actie.

Grotere mogelijkheden

De invoering van effectieve leerlingbesprekingen brengt met zich mee dat er overleg is met de ouders en de leerling. Ouders denken mee en ondersteunen waar mogelijk. Afspraken worden schriftelijk vastgelegd. De meeste ouders en leerlingen zijn blij met deze duidelijkheid en medeverantwoordelijkheid.

Effectieve leerlingbesprekingen dragen ook bij tot helderheid over de actuele grenzen van het pedagogisch en/of didactisch handelen. Dat kan leiden tot het zoeken naar andere perspectieven voor de leerling, zoals herplaatsing binnen de school, plaatsing op een andere school, een reboundplaatsing, enz. Daarnaast kan de school ambities formuleren en uitzetten die leiden tot vergroting van de mogelijkheden van de school.

Eigen afwegingen

Voor succesvolle invoering van effectieve leerlingbesprekingen zijn een aantal acties noodzakelijk.

1. Maak ruimte in het jaarrooster.

Plan in het jaarrooster een aantal momenten waarop teams met elkaar een klas kunnen bespreken. Daarbij moeten wel 60 tot 80% van de docenten die lesgeven aan deze klas aanwezig kunnen. Zo niet, dan komt er vaak niet veel terecht van gemaakte afspraken.

2. Timmer niet alles dicht.

Geef het team ruimte voor eigen invulling van de manier waarop zij de leerlingbesprekingen willen uitvoeren. Leg tijdens een eerste overleg met de docenten over leerlingbesprekingen uit wat de bedoeling is. Ieder team moet in de gelegenheid worden gesteld om de eigen afwegingen en beslissingen te maken. Hiermee wordt het pedagogisch-didactisch klimaat van het team ontwikkeld

en wordt de implementatie van de gemaakte afspraken bevorderd.

3. Investeer in draagvlak en de deskundigheid
Start met een teamtraining waarin docenten samen een protocol bouwen en zich de benodigde vaardigheden eigen te maken. Door ze de gelegenheid te geven om de voor- en nadelen van alle aspecten van de leerlingbesprekingen op een rijtje te zetten, te overwegen en/om vervolgens een gezamenlijke beslissing te nemen, ontstaat een gedragen protocol.

Verder: faciliteer het overleg van de mentoren ter voorbereiding van de eerste leerlingbesprekingen. Controleer of de voorbereidingen volgens het protocol gaan. De docenten moeten weten waar de informatie moet worden opgeslagen of te vinden is in het digitale systeem. Benoem iemand van de administratie die hierin ondersteunend kan zijn. Blijf mentoren het eerste jaar ondersteunen bij het opstellen van de agenda en het voorbereiden van de handelingsplannen.

Nieuwe docenten moeten in een trainingsmiddag op de hoogte worden gesteld van het protocol en ook leren om signaleringsinstrumenten te hanteren, handelingsplannen op te stellen en met actiepunten om te gaan.

4. Pas de instrumenten zonedig aan

Laat de docenten van tevoren kennismaken met de instrumenten bijvoorbeeld door te downloaden van www.cordys.nl. Ze kunnen dan ook bepalen of de instrumenten aan de school of het team moeten worden aangepast en of de signaleringsinstrumenten voldoende meerwaarde opleveren.

5. Zorg voor een gefaseerde invoering

Start met een pilotgroep. Op basis van de ervaringen van deze eerste groep, bijvoorbeeld één team of leerjaar, kan een implementatieplan

voor de overige teams gemaakt worden. Eventuele knelpunten kunnen dan worden meegenomen.

6. Bewaak de kwaliteit van de afspraken

Regel tijdens het eerste jaar regelmatig feedback op de manier van vergaderen en op de inhoud van de besprekingen. Controleer of de afspraken SMART genoeg zijn. Weet iedere docent wat hij/zij moet doen in de klas?

Evalueer met alle betrokkenen aan het einde van het schooljaar de structuur, de kwaliteit van de gemaakte afspraken en de uitvoering van deze afspraken. Blijf ook tijdens het tweede en derde jaar alert op de kwaliteit van het proces en de inhoud.

Inge Hummel is werkzaam bij Cordys Onderwijstrajecten,
i.hummel@cordys.nl

Leerlingbespreking

Het is uitermate nuttig om een protocol op te stellen. Dat moet antwoord geven op een aantal vragen. De belangrijkste zijn:

- Waarom willen we dat er leerlingbesprekingen zijn? Wat is onze visie op leerlingbesprekingen?
- Hoe passen leerlingbesprekingen in de andere afspraken die we gemaakt hebben over de aandacht voor specifieke onderwijsvragen?
- Hoe vaak vinden leerlingbesprekingen in een schooljaar plaats en hoe lang duren deze?
- Wat doen we met de huidige rapportvergaderingen?
- Wie zijn aanwezig bij de besprekingen?
- Hoe selecteren we de leerlingen die we gaan bespreken? Gebruiken we signaleringsinstrumenten? Zo ja, welke, en hoe organiseren we dat?
- Hoe ziet de agenda van de bespreking eruit?
- Hoe verdelen we de rollen tijdens de bespreking? Wie heeft welke taak?
- Wie verspreidt de afspraken na de bespreking? Wie spreekt, op welk moment met de ouders en de leerling?
- Waar bergen we de documenten (handelingsplannen, overige afspraken) op?
- Hoe en op welk moment betrekken we leerlingen bij de problemen en de aanpak? En wanneer betrekken we de ouders erbij?
- Wanneer starten we met het uitvoeren van het handelingsplan/actiepunt?
- Hoe gaan we om met de verslaggeving van de evaluatie van de handelingsplannen?